

Nr 242.

Av herr **Herlitz**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående prisrabatterande åtgärder på jordbrukets område m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 279 om »prisrabatterande åtgärder på jordbrukets område m. m.» äskas två anslag å tillhopa 132 milj. kr.; det ena av dem har karaktären av förslagsanslag. I en framställning på 4 sidor angiver departementschefen i mycket allmänna drag, hur han tänkt sig att anslagen skola användas. Men han vill icke vara bunden av dessa riktlinjer. Han uttalar att det »oavsett den framtida utvecklingen kan visa sig ändamålsenligt att grunderna för de olika prisrabatteringsystemen jämkas i syfte att få till stånd en samordning av dem. Det synes därför angeläget, att Kungl. Maj:t även i fortsättningen äger vidtaga av omständigheterna föranledda ändringar i de olika rabatteringsystemen». Riksdagen inbjudes sålunda att lämna Kungl. Maj:t en fullmakt in blanco att anordna prisförbilligande åtgärder med avseende å smör, mjölk och spannmål.

Man kan ur viss synpunkt finna det naturligt, att frågan från Kungl. Maj:ts sida behandlats i så summariska former. Det är ju, i den mån man slår in på nya vägar, i huvudsak blott fråga om ett riksdagens godkännande i efterhand. Liksom förmalningsersättningarna först infördes och sedan anmäldes för riksdagen till godkännande, så har Kungl. Maj:t (denna gång under det lagtima riksdagen var i fullt arbete) dels kompletterat matfetterabatteringen med en särskild ersättning till mejerierna, dels infört prisrabattering å konsumtionsmjölk för vissa mindre bemedlade; det är nu endast fråga om att få riksdagens godkännande av denna åtgärd.

Men för den som håller före att riksdagens anslagsbeviljande bör vara mera än ett tomt sken, ställer sig saken något annorlunda. Jag tillåter mig i sådant hänseende hänvisa till min i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 278 avgivna motion (nr 241). Vad förevarande proposition angår, torde det vara anledning att betona, att den innefattar en understödsverksamhet av osedvanliga mått. Med tanke härpå framstår den i ärendet förebragta motiveringen påfallande knapphändig. Det torde som exempel vara nog att framhålla, att då förmalningsersättningarna först beslötos, de motiverades med det dåliga skördeutfallet 1940. Nu synes meningen vara en annan; de skola utgå under alla förhållanden och framstå sålunda som ett ordinärt led i vår folkhushållning. Denna förändring har icke av departementschefen motiverats. — Framför allt är det i ögonenfallande, att riksdagen avses skola helt avstå från att bestämma de regler, enligt vilka den ifrågavarande understödsverksamheten skall bedrivas. Man må erinra sig med vilken omsorg riksdagen plägar utforma regler för sådan understödsverksamhet m. m., som

betingas av sociala synpunkter, och det fastän ingen sådan understödsverksamhet, utom folkpensioneringen, drager tillnärmelsevis så stora kostnader som de nu ifrågavarande prisrabatterande åtgärderna. Det synes sålunda angeläget att riksdagen gör vad som utan olägenhet göras kan för att begränsa räckvidden av Kungl. Maj:ts befogenheter och säkerställa ett skäligt inflytande för folkrepresentationen.

Under återopande i övrigt av motionen nr 241 tillåter jag mig hemställa,

att riksdagen vid besvarande av Kungl. Maj:ts proposition nr 279 måtte beakta vad i denna motion och i motionen nr 241 anförts.

Stockholm den 10 juni 1941.

Nils Herlitz.
